

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 26ης Οκτωβρίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινωνική ασφάλιση — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 — Άρθρο 4 — Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής — Κρατήσεις επί των κατά νόμον οφειλομένων συντάξεων λόγω γήρατος καθώς και επί κάθε άλλης συμπληρωματικής παροχής — Άρθρο 13 — Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας — Κατοικία σε άλλο κράτος μέλος»

Στην υπόθεση C-269/15,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Hof van Cassatie (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Βέλγιο) με απόφαση της 18ης Μαΐου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Ιουνίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης

Rijksdienst voor Pensioenen

κατά

Willem Hoogstad,

παρισταμένου του:

Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Borg Barthet, ασκούντα καθήκοντα προέδρου τμήματος, E. Levits και F. Biltgen (εισηγητή), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs και L. Van den Broeck, επικουρούμενες από τους N. Bonbled και A. Percy, advocaten,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Wils και D. Martin,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 13 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998 (ΕΕ 1998, L 209, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1408/71).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Rijksdienst voor Pensioenen (εθνικού συνταξιοδοτικού φορέα, στο εξής: RVP) και του Willem Hoogstad με αντικείμενο κρατήσεις επί των εφάπαξ επικουρικών συντάξεων που καταβλήθηκαν στον δεύτερο τον Φεβρουάριο του 2008.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1408/71 έχει ως εξής:

«[...]

- i) ο όρος “νομοθεσία” προσδιορίζει, για κάθε κράτος μέλος, τους υφιστάμενους ή μελλοντικούς νόμους, τις κανονιστικές πράξεις, κανονισμούς και κάθε άλλο μέτρο εφαρμογής, που αφορούν τους κλάδους και τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, ή τις ειδικές παροχές χωρίς συνεισφορά που προβλέπονται στην παράγραφο 2α του άρθρου 4.

Ο όρος αυτός αποκλείει τις υφιστάμενες ή μελλοντικές συμβατικές διατάξεις, ανεξαρτήτως του αν αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο αποφάσεων των δημοσίων αρχών που τις καθιστούν υποχρεωτικές ή που επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής τους. Όσον αφορά πάντως τις συμβατικές διατάξεις:

- i) που χρησιμεύουν για τη συμπλήρωση υποχρέωσης ασφαλίσεως που απορρέει από τους νόμους ή τους κανονισμούς οι οποίοι αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο

ή

- ii) που δημιουργούν σύστημα, η διαχείριση του οποίου εξασφαλίζεται από τον ίδιο φορέα που διαχειρίζεται τα συστήματα που θεσπίστηκαν από τους αναφερόμενους στο προηγούμενο εδάφιο νόμους ή κανονισμούς,

ο περιορισμός αυτός δύναται να αρθεί οποτεδήποτε με δήλωση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, που αναφέρει τα συστήματα επί των οποίων εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός. Η δήλωση αυτή κοινοποιείται και δημοσιεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 97.

[...]»

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 ορίζει ότι:

«[Ο κανονισμός αυτός] ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης:

- α) παροχές ασθένειας και μητρότητας·
- β) παροχές αναπηρίας, περιλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για τη διατήρηση ή βελτίωση της ικανότητας βιοπορισμού·
- γ) παροχές γήρατος·
- δ) παροχές επιζώντων·
- ε) παροχές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών·
- στ) επιδόματα λόγω θανάτου·
- ζ) παροχές ανεργίας·
- η) οικογενειακές παροχές.»

5 Το άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14γ και 14στ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17:

[...]

στ) το άτομο στο οποίο η νομοθεσία κράτους μέλους παύει να έχει εφαρμογή, χωρίς η νομοθεσία άλλου κράτους μέλους να καταστεί εφαρμοστέα και αυτό σύμφωνα με έναν από τους κανόνες που αναφέρονται στα προηγούμενα στοιχεία ή με μια από τις εξαιρέσεις ή ειδικούς κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 14 έως 17, υπόκειται στη νομοθεσία κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτής και μόνο της νομοθεσίας.»

6 Το άρθρο 33, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι:

«Ο φορέας κράτους μέλους που οφείλει την καταβολή συντάξεως, αν η ισχύουσα γι' αυτόν νομοθεσία προβλέπει κρατήσεις εισφορών εις βάρος του δικαιούχου συντάξεως για την κάλυψη των παροχών ασθένειας και μητρότητας, εξουσιοδοτείται να προβαίνει στις κρατήσεις αυτές υπολογιζόμενες σύμφωνα με την εν λόγω νομοθεσία επί του ποσού της οφειλομένης παρ' αυτού συντάξεως, κατά το μέτρο που οι καταβαλλόμενες δυνάμει των άρθρων 27, 28, 28α, 29, 31 και 32 παροχές βαρύνουν φορέα του προαναφερθέντος κράτους μέλους.»

Το βελγικό δίκαιο

- 7 Κατά το άρθρο 191, πρώτο εδάφιο, σημείο 7, του *wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994* (νόμου περί υποχρεωτικής ασφάλισης υγειονομικής περιθάλψεως και αποζημιώσεων, που κωδικοποιήθηκε στις 14 Ιουλίου 1994, *Belgisch Staatsblad*, 27 Αυγούστου 1994, σ. 21524, στο εξής: κωδικοποιημένος νόμος της 14ης Ιουλίου 1994), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης:

«[Πραγματοποιείται κράτηση 3,55 %] επί των κατά νόμον οφειλομένων συντάξεων λόγω γήρατος, πρόωρης συνταξιοδότησεως, συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου, καθώς και επί των συντάξεων επιζώντων ή επί κάθε άλλης παροχής που επέχει θέση τέτοιας συντάξεως, όπως επίσης και επί κάθε παροχής συμπληρωματικής της ανωτέρω συντάξεως, ακόμη και αν η τελευταία δεν έχει αποκτηθεί, και χορηγούμενων είτε δυνάμει νομοθετικών, διοικητικών ή καταστατικών διατάξεων είτε δυνάμει διατάξεων που απορρέουν από σύμβαση εργασίας, κανονισμό επιχειρήσεως, επιχειρησιακή ή κλαδική συλλογική σύμβαση. Η κράτηση αυτή πραγματοποιείται επίσης επί παροχής που επέχει θέση συντάξεως ή είναι συμπληρωματική συντάξεως, χορηγούμενης σε αυτοαπασχολούμενο δυνάμει συλλογικής συμβάσεως ή ατομικής δεσμεύσεως για τη χορήγηση συντάξεως, αναληφθείσας από την επιχείρηση.»

- 8 Κατά το άρθρο 3bis του *koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 191, eerste lid 1, 7°, van de wet betreffende de de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994* (βασιλικού διατάγματος για την εκτέλεση του άρθρου 191, πρώτο εδάφιο, σημείο 7, του νόμου περί υποχρεωτικής ασφάλισης υγειονομικής περιθάλψεως και αποζημιώσεων, ο οποίος κωδικοποιήθηκε στις 14 Ιουλίου 1994), της 15ης Σεπτεμβρίου 1980 (*Belgisch Staatsblad*, 23 Σεπτεμβρίου 1980, σ. 10869), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης:

«Ο κατά το άρθρο 2, § 1, υπολογισμός των μηνιαίων ποσών πραγματοποιείται το νωρίτερο κατά τη λήξη του ημερολογιακού έτους κατά τη διάρκεια του οποίου καταβλήθηκαν οι συντάξεις και οι συμπληρωματικές παροχές. Σε κάθε περίπτωση, ο υπολογισμός των μηνιαίων ποσών των εφάπαξ χορηγούμενων παροχών σε πρόσωπα τα οποία δεν έχουν ακόμη την ιδιότητα του συνταξιούχου ισχύει και για τα επόμενα έτη έως τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησεως του δικαιούχου των παροχών αυτών. Το τυχόν υπολειπόμενο ποσό επιστρέφεται μόνον εφόσον [ο RVP] διαπιστώσει ότι το συνολικό ακαθάριστο ποσό των συντάξεων και συμπληρωματικών παροχών είναι χαμηλότερο του ελάχιστου ορίου.»

- 9 Κατά το άρθρο 68, παράγραφος 1, του *wet houdende sociale bepalingen* (νόμου περί κοινωνικών διατάξεων), της 30ής Μαρτίου 1994 (*Belgisch Staatsblad*, 31 Μαρτίου 1994, σ. 8866, στο εξής: νόμος της 30ής Μαρτίου 1994), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, νοείται:

«[...]

- (c) ως “συμπληρωματική παροχή” κάθε παροχή συμπληρωματική της κατά τα στοιχεία a ή b συντάξεως, ακόμη και αν η τελευταία δεν έχει αποκτηθεί, και χορηγούμενη είτε δυνάμει νομοθετικών, διοικητικών ή καταστατικών διατάξεων είτε δυνάμει διατάξεων που απορρέουν από σύμβαση εργασίας, κανονισμό επιχειρήσεως, επιχειρησιακή ή κλαδική συλλογική σύμβαση, ανεξαρτήτως του αν η παροχή αυτή καταβάλλεται περιοδικά ή εφάπαξ.

Νοούνται επίσης ως συμπληρωματικές παροχές κατά την έννοια του στοιχείου c:

οι παροχές που ορίζονται στο στοιχείο a, 1, καταβαλλόμενες εφάπαξ·

κάθε παροχή καταβαλλόμενη σε πρόσωπο, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς του, σε εκτέλεση ατομικής δεσμεύσεως για την παροχή συντάξεως [...]».

- 10 Κατά το άρθρο 68, παράγραφος 5, δεύτερο και πέμπτο εδάφιο, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1994:

«Ο βελγικός οργανισμός που είναι αρμόδιος για την πληρωμή συμπληρωματικής παροχής καταβαλλόμενης εφάπαξ μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1996, το ποσό της οποίας υπερβαίνει τα 2 478,94 ευρώ, προβαίνει αυτεπαγγέλτως, κατά την καταβολή αυτής, σε κράτηση ίση με το 2 % του ακαθάριστου ποσού της εφάπαξ αυτής παροχής.

[...]

Εάν κατά την πρώτη καταβολή του οριστικού ποσού της κατά νόμον οφειλόμενης συντάξεως που ακολουθεί την καταβολή εφάπαξ παροχής, το ποσοστό της κατ' εφαρμογήν της § 2 κρατήσεως είναι μικρότερο από το ποσοστό της κρατήσεως που πραγματοποιήθηκε επί του εφάπαξ καταβαλλόμενου ποσού, ο [RVP] επιστρέφει στον δικαιούχο ποσό ίσο προς τη διαφορά μεταξύ, αφενός, του ποσού της κρατήσεως επί του εφάπαξ καταβληθέντος ποσού και, αφετέρου, του ποσού που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό αυτού του εφάπαξ ποσού επί το ποσοστό της κατ' εφαρμογήν της § 2 κρατήσεως. Εάν η επιστροφή πραγματοποιηθεί μετά το διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία της πρώτης καταβολής του οριστικού ποσού της κατά νόμον οφειλόμενης συντάξεως, ο [RVP] υποχρεούται στην αυτόματη καταβολή στον δικαιούχο τόκων υπερημερίας επί του επιστρεφόμενου ποσού. Οι τόκοι αυτοί των οποίων το επιτόκιο ισούται με 4,75 τοις εκατό ετησίως, αρχίζουν να υπολογίζονται από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της λήξεως του διαστήματος των έξι μηνών. Το επιτόκιο αυτών των τόκων υπερημερίας μπορεί να προσαρμόζεται με βασιλικό διάταγμα.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 11 Ο W. Hoogstad, ολλανδικής ιθαγένειας, παρείχε εργασία, κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Νοεμβρίου 1996 και 31ης Δεκεμβρίου 2004, σε Βέλγο εργοδότη ο οποίος κατέβαλλε εισφορές για τη θεμελίωση υπέρ του δικαιώματος δύο επικουρικών συντάξεων. Μετά το πέρας της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του, ο W. Hoogstad εγκαταστάθηκε, κατά τη διάρκεια του έτους 2007, στην Ιρλανδία, με τη σύζυγό του, υπήκοο αυτού του κράτους μέλους.
- 12 Όταν ο W. Hoogstad συμπλήρωσε, τον Φεβρουάριο του 2008, την ηλικία των 60 ετών, του καταβλήθηκε το εφάπαξ ποσό των δύο επικουρικών συντάξεων.
- 13 Στο Βέλγιο, πραγματοποιήθηκαν δύο κρατήσεις επί των επίμαχων εφάπαξ ποσών. Η πρώτη κράτηση, της τάξεως του 3,55 %, πραγματοποιήθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 191, πρώτο εδάφιο, σημείο 7, του κωδικοποιημένου νόμου της 14ης Ιουλίου 1994, υπέρ του Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (εθνικού ιδρύματος ασφαλίσεως έναντι κινδύνων ασθένειας και αναπηρίας), το οποίο είναι επιφορτισμένο με την κατανομή των εσόδων μεταξύ των αρμόδιων οργανισμών ασφαλίσεως της υγειονομικής περιθάλψεως. Η δεύτερη κράτηση, της τάξεως του 2 %, πραγματοποιήθηκε υπέρ του RVP, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 68 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1994, με σκοπό την ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών συνταξιούχων (εισφορά αλληλεγγύης) και, μακροπρόθεσμα, για την θέση σε εφαρμογή επιλεκτικών προσαρμογών υπέρ των πλέον χαμηλών συντάξεων.
- 14 Με εισαγωγικό της δίκης έγγραφο της 31ης Δεκεμβρίου 2009, ο W. Hoogstad ζήτησε την επιστροφή των ποσών που παρακρατήθηκαν διότι δεν υπέκειτο, κατά τον χρόνο καταβολής των εν λόγω εφάπαξ ποσών, στη βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως.

- 15 Με απόφαση του arbeidsrechtbank Brussel (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου εργατικών διαφορών των Βρυξελλών, Βέλγιο) της 28ης Οκτωβρίου 2011, το Rijkstinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering και ο RVP υποχρεώθηκαν στην επιστροφή των παρακρατηθέντων ποσών. Μετά την εις βάρος του εκδοθείσα κατ' έφεση απόφαση από το arbeidshof Brussel (δευτεροβάθμιο δικαστήριο εργατικών διαφορών των Βρυξελλών, Βέλγιο), ο RVP άσκησε αναίρεση.
- 16 Ο RVP υποστηρίζει ότι οι καταβολές στον W. Hoogstad των εφάπαξ επικουρικών συντάξεων έγιναν κατ' εφαρμογήν συστημάτων που δεν αποτελούν «νομοθεσία» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ι', πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71 και ότι τα εφάπαξ αυτά ποσά δεν εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού. Ως εκ τούτου, οι κρατήσεις που πραγματοποιήθηκαν επί των επικουρικών συντάξεων δεν είναι ασύμβατες προς το άρθρο 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.
- 17 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hof van Cassatie (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Βέλγιο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:
- «Πρέπει το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει να παρακρατείται εισφορά, όπως η κράτηση που πραγματοποιείται βάσει του άρθρου 191, πρώτο εδάφιο, σημείο 7, του κωδικοποιημένου νόμου της 14ης Ιουλίου 1994 και όπως η εισφορά αλληλεγγύης που οφείλεται βάσει του άρθρου 68 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1994 περί κοινωνικών διατάξεων, επί των παροχών βελγικών συστημάτων επικουρικών συντάξεων τα οποία δεν αποτελούν νομοθεσία κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ι', πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού, όταν οι παροχές αυτές οφείλονται σε δικαιούχο, μη κάτοικο Βελγίου, ο οποίος σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού αυτού υπάγεται στην κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο αυτός κατοικεί;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

- 18 Προκαταρκτικώς, η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη, διότι το αιτούν δικαστήριο εκκινεί από την εσφαλμένη παραδοχή ότι οι κρατήσεις επί των παροχών από βελγικά συστήματα επικουρικών συντάξεων είναι οριστικές και δεν επιτρέπεται η επιστροφή τους. Δεδομένου ότι τα αρχικώς παρακρατηθέντα ποσά επιστράφηκαν εξ ολοκλήρου, η ζητηθείσα ερμηνεία δεν έχει καμία πραγματική χρησιμότητα για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 19 Κατά πάγια νομολογία, απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται καταρχήν να απαντήσει (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 2000, Seherer, C-302/98, EU:C:2000:322, σκέψη 20, καθώς και της 25ης Οκτωβρίου 2012, Folien Fischer και Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, σκέψη 25).
- 20 Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου μόνον οσάκις προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμα όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που

του έχουν υποβληθεί (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 2010, Melki και Abdeli, C-188/10 και C-189/10, EU:C:2010:363, σκέψη 27, καθώς και της 28ης Φεβρουαρίου 2012, Inter-Environnement Wallonie και Terre wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, σκέψη 35).

- 21 Ωστόσο, τα ανωτέρω δεν ισχύουν εν προκειμένω, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο παρέθεσε με σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους υπέβαλε το προδικαστικό ερώτημα, η δε απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι αναγκαία προκειμένου να αποφανθεί επί της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί.
- 22 Ως εκ τούτου, η αίτηση προδικαστικής απόφασεως πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας

- 23 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει την παρακράτηση κοινωνικής εισφοράς επί των παροχών από συστήματα επικουρικών συντάξεων, ενώ ο δικαιούχος αυτών των επικουρικών συντάξεων δεν κατοικεί στο εν λόγω κράτος μέλος και υπόκειται, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του εν λόγω κανονισμού, στην κοινωνική νομοθεσία του κράτους μέλους όπου κατοικεί.
- 24 Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, υπενθυμίζεται προκαταρκτικώς ότι, κατά το άρθρο 1, στοιχείο ι', πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, ο όρος «νομοθεσία» προσδιορίζει, για κάθε κράτος μέλος, τους υφιστάμενους ή μελλοντικούς νόμους, τους κανονισμούς, τις κανονιστικές πράξεις και κάθε άλλο μέτρο εφαρμογής, που αφορούν τους κλάδους και τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού.
- 25 Σύμφωνα, όμως, με το δεύτερο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 1, στοιχείο ι', ο όρος «νομοθεσία» αποκλείει τις υφιστάμενες ή μελλοντικές συμβατικές διατάξεις, ανεξαρτήτως του αν αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο αποφάσεων των δημοσίων αρχών που τις καθιστούν υποχρεωτικές ή που επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής τους.
- 26 Καίτοι προκύπτει από τη διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος ότι οι παροχές των συστημάτων επικουρικών συντάξεων τις οποίες δικαιούται ο W. Hoogstad στην υπόθεση της κύριας δίκης «δεν αποτελούν νομοθεσία κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ι', πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71», γεγονός παραμένει ότι η παρακρατηθείσα εισφορά επί των εν λόγω συστημάτων επικουρικών συντάξεων δεν αποκλείεται να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.
- 27 Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι χαρακτηριστικό της έννοιας «νομοθεσία» είναι το ευρύ περιεχόμενό της, το οποίο εμπερικλείει όλα τα είδη νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη και πρέπει να θεωρηθεί ότι αναφέρεται σε όλα τα εθνικά μέτρα που ισχύουν στον συγκεκριμένο τομέα (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 32).
- 28 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το αποφασιστικό στοιχείο για την εφαρμογή του κανονισμού 1408/71 συνίσταται στη σχέση στην οποία τελεί η οικεία διάταξη προς τους νόμους που διέπουν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης οι οποίοι απαριθμούνται στο άρθρο 4 του κανονισμού 1408/71, σχέση που πρέπει να είναι άμεση και αρκούτως ουσιώδης (αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, Rheinhold & Mahla, C-327/92, EU:C:1995:144, σκέψη 23 της 15ης Φεβρουαρίου 2000, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-34/98, EU:C:2000:84, σκέψη 35, της 15ης Φεβρουαρίου 2000, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-169/98, EU:C:2000:85, σκέψη 33, καθώς και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 23).

- 29 Επομένως, το γεγονός ότι μια επιβάρυνση χαρακτηρίζεται ως «φόρος» από την εθνική νομοθεσία δεν σημαίνει ότι, υπό το πρίσμα του κανονισμού 1408/71, η επιβάρυνση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 30 Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε ότι επιβαρύνσεις οι οποίες δεν επιβάλλονται στα εισοδήματα από επαγγελματική δραστηριότητα και υποκατάστατα εισοδήματα των εργαζομένων, αλλά υπολογίζονται επί των εισοδημάτων από περιουσία, είναι δυνατό να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, εφόσον δεν αμφισβητείται ότι τα έσοδα από τις επιβαρύνσεις αυτές χρησιμοποιούνται ευθέως και ειδικώς για τη χρηματοδότηση ορισμένων κλάδων κοινωνικής ασφάλισης στο επίμαχο κράτος μέλος (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 28).
- 31 Το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται όσον αφορά επιβαρύνσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη οι οποίες επιβάλλονται σε συστήματα επικουρικών συντάξεων, καθόσον τα έσοδα από τις εισφορές αυτές χρησιμοποιούνται ευθέως και ειδικώς για τη χρηματοδότηση ορισμένων κλάδων κοινωνικής ασφάλισης στο οικείο κράτος μέλος.
- 32 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται, εξάλλου, από τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει ο κανονισμός 1408/71 καθώς και από τις αρχές επί των οποίων στηρίζεται.
- 33 Ειδικότερα, προκειμένου να διασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τηρουμένης της αρχής της ίσης μεταχειρίσεώς τους έναντι των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, ο κανονισμός 1408/71 έχει καθιερώσει, στον τίτλο II αυτού, σύστημα συντονισμού το οποίο αφορά μεταξύ άλλων τον καθορισμό της νομοθεσίας ή των νομοθεσιών που έχουν εφαρμογή επί των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων οι οποίοι, υπό ποικίλες περιστάσεις, ασκούν το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 3ης Απριλίου 2008, Derouin, C-103/06, EU:C:2008:185, σκέψη 20, της 3ης Μαρτίου 2011, Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, σκέψεις 25 και 28, καθώς και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 34).
- 34 Η πληρότητα αυτού του συστήματος κανόνων συγκρούσεως έχει ως αποτέλεσμα να μην έχει ο νομοθέτης κάθε κράτους μέλους την εξουσία να ορίζει ελεύθερα την έκταση και τις προϋποθέσεις εφαρμογής της εθνικής του νομοθεσίας όσον αφορά τα πρόσωπα που υπόκεινται σ' αυτή και την επικράτεια εντός της οποίας οι εθνικές διατάξεις παράγουν τα αποτελέσματά τους (αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1986, Luijten, 60/85, EU:C:1986:307, σκέψη 14, της 5ης Νοεμβρίου 2014, Somova, C-103/13, EU:C:2014:2334, σκέψη 54, καθώς και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 35).
- 35 Συναφώς, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 ορίζει ότι τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο ως άνω κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους, οπότε, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 14γ και 14στ, αποκλείεται κάθε δυνατότητα σωρεύσεως περισσότερων εθνικών νομοθεσιών για το ίδιο χρονικό διάστημα (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 5ης Μαΐου 1977, Perenboom, 102/76, EU:C:1977:71, σκέψη 11, και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 36).
- 36 Η εν λόγω αρχή της εφαρμογής της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους, η οποία ισχύει στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, σκοπεί στην αποφυγή των περιπλοκών που μπορεί να ανακύψουν από την ταυτόχρονη εφαρμογή περισσότερων εθνικών νομοθεσιών και στην εξάλειψη της άνιση μεταχειρίσεως που θα συνεπαγόταν, για τα πρόσωπα που μετακινούνται στο εσωτερικό της Ένωσης, η μερική ή πλήρης σώρευση των εφαρμοστέων νομοθεσιών (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2000, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-34/98, EU:C:2000:84, σκέψη 46, της 15ης Φεβρουαρίου 2000, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-169/98, EU:C:2000:85, σκέψη 43, και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 37).

- 37 Η αρχή της εφαρμογής της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους διέπει πάντως μόνον τις καταστάσεις εκείνες στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα 13, παράγραφος 2, καθώς και τα άρθρα 14 έως 17 του κανονισμού 1408/71, στον βαθμό που προσδιορίζουν τους κανόνες συγκρούσεως που πρέπει να εφαρμόζονται στις εκάστοτε συγκεκριμένες περιπτώσεις.
- 38 Επομένως, κατόπιν της προσθήκης του σημείου στ' στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2195/91 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1991 (ΕΕ 1991, L 206, σ. 2), για την τροποποίηση του κανονισμού 1408/71, η αρχή της εφαρμογής της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους εφαρμόζεται και στους εργαζομένους οι οποίοι έπαυσαν οριστικά τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες.
- 39 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71, ο W. Hoogstad, ως συνταξιούχος ο οποίος κατοικεί στην Ιρλανδία, υπόκειται στην κοινωνική νομοθεσία αυτού του κράτος μέλους, οπότε δεν είναι δυνατόν να υπαχθεί από άλλο κράτος μέλος, όσον αφορά ειδικότερα τις παροχές επικουρικών συντάξεων, σε νομικές διατάξεις προβλέπουσες εισφορές οι οποίες έχουν άμεσο και αρκούντως ουσιώδη σύνδεσμο με τους νόμους που διέπουν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης οι οποίοι απαριθμούνται στο άρθρο 4 του κανονισμού 1408/71.
- 40 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από τις διατάξεις του άρθρου 33 του κανονισμού 1408/71, βάσει των οποίων κράτος μέλος δικαιούται να παρακρατεί, εις βάρος του δικαιούχου συντάξεως, εισφορές για την κάλυψη των παροχών ασθένειας εφόσον οι αντίστοιχες παροχές βαρύνουν το ίδιο.
- 41 Συγκεκριμένα, το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71 πρέπει να ερμηνευθεί με παραπομπή στα άρθρα 27, 28 και 28α του τμήματος 5, του κεφαλαίου I, του τίτλου III του κανονισμού, που έχει εφαρμογή στα δικαιώματα των δικαιούχων συντάξεων και των μελών της οικογένειάς τους, τα οποία αφορούν είτε περιπτώσεις στις οποίες ο δικαιούχος λαμβάνει σύνταξη οφειλόμενη δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσότερων κρατών μελών είτε περιπτώσεις στις οποίες ο δικαιούχος λαμβάνει σύνταξη δυνάμει της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους, πλην όμως δεν έχει κανένα δικαίωμα επί παροχών στη χώρα κατοικίας του (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, Seherer, C-302/98, EU:C:2000:322, σκέψη 26).
- 42 Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να συναχθεί από την ύπαρξη ουσιαστικών κανόνων σχετικών με τα δικαιώματα των δικαιούχων συντάξεως, οι οποίοι δεν εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση στις συντάξεις γήρατος ή τις επικουρικές συντάξεις που στηρίζονται σε συμβατικές διατάξεις (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 1992, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-57/90, EU:C:1992:10, σκέψη 20), ότι η παρακράτηση κοινωνικών εισφορών επί τέτοιων επικουρικών συντάξεων είναι συμβατή με την αρχή της εφαρμογής της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους που κατοχυρώνεται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71.
- 43 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει την παρακράτηση εισφορών που έχουν άμεσο και αρκούντως ουσιώδη σύνδεσμο με τους νόμους που διέπουν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης οι οποίοι απαριθμούνται στο άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού επί των παροχών από συστήματα επικουρικών συντάξεων, ενώ ο δικαιούχος αυτών των επικουρικών συντάξεων δεν κατοικεί στο εν λόγω κράτος μέλος και υπόκειται, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του ίδιου κανονισμού, στην κοινωνική νομοθεσία του κράτους μέλους όπου κατοικεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 44 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει την παρακράτηση εισφορών που έχουν άμεσο και αρκούντως ουσιώδη σύνδεσμο με τους νόμους που διέπουν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης οι οποίοι απαριθμούνται στο άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού 1408/71, όπως έχει τροποποιηθεί, επί των παροχών από συστήματα επικουρικών συντάξεων, ενώ ο δικαιούχος αυτών των επικουρικών συντάξεων δεν κατοικεί στο εν λόγω κράτος μέλος και υπόκειται, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του ίδιου κανονισμού, όπως έχει τροποποιηθεί, στην κοινωνική νομοθεσία του κράτους μέλους όπου κατοικεί.

(υπογραφές)